

Fikir adamlarımızın pehlivanlıkları

Şair Mehmet Akif, Filozof Rıza Tevfik, Edip Ercüment Ekrem ve Faik Hoca Merhum

Yazan : M. Sami Karayel

Evet, millî şairimiz merhum Mehmet Akif pehlivanı. Hem de kısbeti olan, yağlanıp güreşen bir pehlivanı.

Evvelden medreseler pehlivan yatağı idi. En değerli pehlivanlar medreselerden yetişirdi.

Birçok kereler yazdığım ve hile bizde, yalnız güreşen bir adama pehlivan denmezdi. Ve yalnız güreşen bir adam da pehlivan sayılmazdı. Türklerde pehlivan olmak demek şimdi bildiğimiz ve bizde maalesef olmayan atlet komple demekti. Yani mevcut olan sporlardan birçoğunu yapan adam.

Eski medreseler, ilim ve irfan ocağı olmakla beraber, en değerli pehlivanlar da yetiştirirdi. Sarıklı hocalardan çıkan zeki, usta, mahir güreşçiler halk iğinden güç yetişirdi.

Meselâ ikinci Mahmuttan Sultan Hamit devri ortalarına kadar yetişen sarıklı hocalardan meşhur pehlivanlar şunlardır: Kazancı Molla, Molla Mehmet, Üsküdarlı Şahin zade, Çolak Molla (Mümin hoca) Elif hoca, Sarı Hafız, Kurt derelinin ustası Cinci hoca ilh.

Bu saydığım mollalar, eşsiz softalardı. Şahin zade, Kcl Aliço avarındaydı. Molla Mehmet de öyle... Çolak Molla, Koca Yusuf'a yegâne açık düşürenlerdendi.

İşte Mehmet Akifin pehlivanlığı da medreseden gelmiş bulunuyordu. İnce ruhlu, heyecanlı, idealist bir bilgin olan Akif, kısbet senbili omuzunda güreş müsabakalarına gider güresirdi.

Ben Mehmet Akifin güreştiğini görmedim. Fakat Tanburacı Osman pehlivanla idman yaptıklarını ve güreşe meraklı olduğunu öğrendim. Üstadımız Fatin hoca, Mehmet Akifin çok yakın arkadaşlarından bulunduğu cihetle, üstad da millî şairimizin pehlivanlığından bahsedirdi.

Mehmet Akifin pehlivan olduğuna dudak büküp taaccüp etmiyelim. Asrımızda en yüksek rekor kıran atletler İngiliz, Alman, Amerikan üniversitelilerinden yetişiyor.. Evvelce bizde de medreseden yetişiyordu.

Filozof Rıza Tevfik, pehlivanın, pehlivanıdır... Atletin, atletidir. Filozofun pehlivanlığını, jimnastikçiliğini pek yakından tanırım. Onunla dost luğumuz kadimdir. Rıza Tevfik, fevkalâde adaleli bir vücuda malikti. Tuttuğunu koparır bir adamdı, iyi güreşirdi. En ağır gülleleri kaldırırdı.

Ben çok genç iken filozofu tanıdım. Yirmi, yirmi bir yaşında... Filozof Bebekte, Posta sokağı içinde bir eveğizde oturdu. Kitap odasında sandow lastikleri gülleler bulunurdu. Söyünüp jimnastik yapardık... Ben filozofa nazaran daha gençtim. Onun fevkalâde adaleli, müteşekkel vücuduna bayıldım. O, benim çok fevkimde hareketler yapardı. Bana:

— Efendim, görüyorsunuz ya!.. Ben, fikrim kadar, kafam kadar bazuya sahibimdir... Ama bizimle alay ediyorlar... Tulumbacı, serseri ruhlu diyolar.. Bırak efendim! Bu kozmopolit Babîali efendilerini!.. Bunlar da adam mıdır efendim?.

Hakikaten bizimle alay ederlerdi. Hoyrat, serseri ruhlu görürlerdi bizi... Filozofun tulumbacılığı da vardır. Müsaade ederseniz, ben de iyi bir tulumbacıydım... Çok kıyak kaçarım. Yani iyi koşardım.

Filozofla, Büyük Postahane sırasındaki kebaççıya yemek yemeğe gelirdik.. Yirmi para bir şiş Filozof, kebaççıya seslenirdi:

— Efendim! Bize kırkar şiş kebaç koyuver!..

Müsteriler, hayretle bize bakarlardı ve gülerlerdi. Bazan bu kırk şişe, onar şiş daha ilâve e-

derdik... Tabii, tatlı veyahut pilâv tarafı da ayrı!.

Bugün filozof yetmiş beş yaşındadır. Bazuları, kafası gibi koskocaman ve adaleli...

Benim fikri ve bedeni teşekkülümde filozof Rıza Tevfik'in üstadlık, ağabeylik hissesi büyüktür. Nerede böyle gençler şimdi?.

Boğazdan, şiş kebabından açıldı. Okuyucularıma merhum pehlivanlık üstadımız Faik hocamızın bir ziyafetinden bahsedeyim:

Hoca, otuz beş sene kadar evvel bir gün ileri gelen ve sevdiği atletlerden on on beş kişiyi evine yemeğe davet etmişti. Yemek listesi şuydu: Bir bütün kuzu kızartması.. Zeytinyağı, yoğurtlu bakla... Pilâv.. Sütülmik helvası.. Bol, buzlu ayran..

Hocanın Kadıköyündeki evinin kapısını çaldık.. Hiç unutmam, on iki kişiydik. Hoca kapıyı açtı ve:

— Hoş geldiniz evlâtlar... Kuzu hazır, ağzınıza lâyık, sütülmik helvası da hazır... Fakat bunları yemek için pehlivan olmak lâzımdır. Öyle bütün kuzu başına pire gibi herifler geçemez...

Dedikten sonra, elile kapı önünde duran elli kiloluk bir gülleği göstererek:

— Bu gülleği kim kaldırırsa içeri ve kuzu başına gelebilir.. Yoksa yüz geri!.. Şurada pirelerin kamış bacakların yemek yediği ahçı dükkânına gider..

Arkadaşlar sıraya geldik.. Ceketini çıkararak gülleğe yapıştı. Ben Allah rahmet eylesin Ali Seyfinin arkasındaydım. Seyfi, gülleği sağlı, sollu üçer defa araşe (güllede bir nevi kaldırma hareketi) etti. Bunun üzerine hoca bağırda:

— Aferin evlât!.. Sen üç misli fazla yiyeceksin!.

Dedi. Sıra bana geldi. Ben, birer kere araşe, birer kere de jete (güllede bir kaldırma hareketi) ettim. Bana da:

— Aferin evlât! Fakat jete yaptığın için sen, iki misli fazla yiyeceksin!.

Dedi. Arkadaşlardan en küçüğümüz Şevki idi. (Sonran müthiş bir gülleci oldu).

Daha çok gençti. O, gülleği sol elile biraz bozuk düzen kaldırdı.

Hoca:

— Yoo... Sen, kuzuyu yiyeceksin!.. Ahçı dükkânına!..

Diye bağırda. Eyvah!.. Nasıl olurdu?.. Şevki, kıpkırmızı oldu. Çocuk, bütün bir asabiyet ve mahcubiyetle gülleğe tekrar sarıldı ve sağlı sollu muntazaman kaldırdı. Hoca gürlledi:

— Aferin evlât!.. Görüyorsun ya!.. Müsamaha iyi şey değildir. Eğer böyle hareket etmeseydim sen bu muvaffakiyeti kazanamayacaktın!.. Muharebe meydanlarında da böyledir bu iş!.

Dedi. İşte böyle hocalara, höyle imanlı adamlara, böyle çetin karakterler rehberlere muhtaçtır gençlik...

Ercüment Ekrem Talu; bu ince ruhlu edibimiz, bu ince görüşlü, keskin ve selis kalemli çelebi muharririmiz de pehlivanıdır diyebilirim hayrette düşmeyiniz!.. O da, yaman bir sportmendir. O da, yaman bir pehlivanıdır.

Ercüment Ekrem, Faik hocanın yetiştirmelerindendir. Faik hoca, Ercüment ve arkadaşlarını yanına aldığı gibi Tatavla (Kurtuluş) da meşhur Yunan klübü Heraklis'e gider, orada Rumlara, Yunanlılara meydan okurdu ve hoca talebelerine şöyle söylerdi:

— Haydi pehlivanlarım... Bu akşam çorbacılarla boy ölçüşmeğe gidelim... Atınadan Türkleri yenmek için Yunanlı atletler gelmiş... Türklüğümüzü babayiğit ecdadımızın çocukları olduğumuzu gösterelim. Görsünler

ki Türk yiğitliği ölmemiştir.

Faik hoca, Ercüment'i birkaç bilekli arkadaşını peşine taktığı gibi Yunan klübüne düşerdi. O vakitler Yunan klübünün hocası, Menelâs isminde biriydi. (Menelâs benim alafranga güreş hocamdır) Yaman bir atletti. Fakat Faik hocanın karşısında sıfır... Çünkü Faik hoca dev gibi bir adamdı. Yaman bir atletti. Yani türkçesi pehlivanı.

Faik hocanın Galatasaraylı talebeleri Rumlara, Yunanlılara göz açtırmazdı. Bilhassa Ercüment iyi bir güreşçiydi, Önüne geleni yonerdi.

Hülâsa şudur ki, evvelden sporculuk ayıptı. Herkes onlara tulumbacı, serseri gözile bakardı. Biz topu topu yirmi otuz kişiyi geçmezdik... Fakat okuyucularım af buyursunlar... Sporcu idik... Hem de içimizden fikir adamları, yüksek ilim adamları yetişti. Daha hâlâ sağlamız da elhamdülillah!.

Şimdikiiler ne âlemde acaba?.. Evet yüz binlerce sporcu var!.. Fikir ve beden mesaisi müsareketi ve itiyatları terbiyesi lâzım Türk çocuklarına!.

Fikir ve beden mesaisi müsareketi ve itiyatları terbiyesi vücutlandırma yollarını vazetmedikçe spor, sporculuğun bir memlekete mazarrat vereceği âşikâr surette bilinmelidir.

